

Υγεία

Εκτίμηση και αντιμετώπιση
κινδύνων
σελ. 2

Περιβάλλον

Το κόστος
της καταστροφής του περιβάλλοντος
σελ. 3

ΕΛΛΑΣ

ΔΡΑΣΗ

για **ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΘΗΝΑΣ • ΤΕΥΧΟΣ 53 • 5ος ΧΡΟΝΟΣ • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1996

Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Μια νέα - ζωτικής σημασίας για την Υγειεινή & Ασφάλεια
των εργαζομένων - υποχρέωση των εργοδοτών

Σύμφωνα και με το ΠΔ17/1996 με το οποίο κυρώνεται και στη χώρα μας η οδηγία «πλαισίο» 89/391/ ΕΟΚ για την αποτελεσματική προστασία και πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι κατά την εργασία, απαιτείται η γραπτή εκτίμηση των κινδύνων αυτών που θα πρέπει να διασφαλίζεται με ευθύνη των εργοδοτών.

Η πρόβλεψη αυτή αποτελεί ένα από τα σημεία «κλειδιά» του όλου νομοθετικού πλαισίου, γιατί μέσω αυτής της διαδικασίας γραπτά και ενυπόγραφα, θα πρέπει σε κάθε χώρο εργασίας να λέγονται τα πράγματα με τ' όνομά τους.

Η διαδικασία της εκτίμησης των επαγγελματικών κινδύνων αποτελεί μια εξαιρετικά σύνθετη διεπιστημονική προσπάθεια τα βασικά στάδια της οποίας σχηματικά θα παραθέσουμε σε μια σειρά διαδοχικών πινάκων που θα δημοσιευθούν στη ΔΡΑΣΗ, προκειμένου οι εργαζόμενοι μέλη των επιτροπών Υγιεινής & Ασφαλειας της Εργασίας, αλλά και κάθε ενδιαφερόμενος, ν' αρχισουν να προσανατολίζουν τις προσπάθειές τους, συγκεκριμένα.

Πηγή τών πινάκων αυτών αποτελεί έκδοση της Επιτροπής της Ε.Ε. με τίτλο "Υπόμνημα για την εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων".

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΗΣ ΜΕ ΦΛΟΓΑ ΟΞΥΓΟΝΟΥ- ΠΡΟΠΑΝΙΟΥ

Στην Αγγλία δημοσιεύτηκε πρόσφατα έκθεση που προειδοποιεί τους συγκολλήτες, που χρησιμοποιούν εργαλεία συγκόλλησης, με φλόγα οξυγόνου-προπανίου για την προθέρμανση μεταλλικών κατασκευών αμέσως πριν τη συγκόλληση, ότι μπορεί να διατρέχουν κίνδυνο από τη συγκέντρωση εκρηκτικών αερίων πίσω από τις πλάκες των υλικών που πρόκειται να συγκολληθούν.

Η έκθεση που δημοσιεύτηκε από την Υπηρεσία Υγείας και Ασφάλειας και περιλαμβάνει τα πορίσματα έρευνας που χρηματοδοτήθηκε από την ΥΥΑ, αναφέρει ότι το διάκενο συγκόλλησης μεταξύ στοιχείων μπορεί να έρθει σε επαφή με τη φλόγα, επιτρέποντας τη διέλευση άκαυστου καυσίμου. Έτσι μπορεί να δημιουργηθεί εκρηκτική ατμόσφαιρα σε κάθε κοιλότητα πίσω από το διάκενο συγκόλλησης. Ήχουν αναφερθεί διάφορες εκρήξεις, μία από τις οποίες με θανάσιμο τραυματισμό, όπου άκαυστο καύσιμο αέριο συγκεντρώθηκε στις κοιλότητες αυτές.

Η Υπηρεσία Υγείας και Ασφάλειας προτίθεται να έρθει σε συνεννόηση με κατασκευαστές στομίων εργαλείων συγκόλλησης οξυγόνου-προπανίου σχετικά με τα πορίσματα της έρευνας και να ζητήσει την υποστήριξή τους για την εξεύρεση λύσης στο πρόβλημα. Η ΥΥΑ ενημερώνει επειγόντως, μέσω συλλόγων του κλάδου και συμβουλευτικών οργάνων που εκπροσωπούν αμφότερες τις πλευρές της βιομηχανίας, τους χρήστες εργαλείων συγκόλλησης με αέριο σχετικά με το πρόβλημα, καθώς και σχετικά με τις προφυλάξεις που μπορούν να ληφθούν.

Πηγή: JANUS, 22-IV-1995

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

1. Σύσταση προγράμματος εκτίμησης των επαγγελματικών κινδύνων

2. Καθορισμός διάρθρωσης. Απόφαση σχετικά με την προσέγγιση (γεωγραφική/λειτουργική/διεργασία/ροή)

3. Συλλογή πληροφοριών. Περιβάλλον/εργασίες/πληθυσμός/προηγούμενη εμπειρία

4. Προσδιορισμός επικίνδυνων καταστάσεων

5. Προσδιορισμός ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο

6. Προσδιορισμός τρόπων έκθεσης όσων διατρέχουν κίνδυνο

7. Αξιολόγηση κινδύνων. Πιθανότητα βλάβης/σοβαρότητα βλάβης σε πραγματικές συνθήκες

STOP

**Μέτρα
ακατάλληλα**

**Υφιστάμενα μέτρα
κατάλληλα**

8. Διερέυνηση εναλλακτικών λύσεων για εξάλειψη ή έλεγχο των κινδύνων

9. Ιεράρχηση ενεργειών και καθορισμός μέτρων ελέγχου

10. Εφαρμογή ελέγχων

11. Καταγραφή της εκτίμησης

12. Μέτρηση της αποτελεσματικότητας

13. Αναθεώρηση (εφόσον επέλθουν μεταβολές ή περιοδικά).

Η εκτίμηση εξακολουθεί να ισχύει. Απαιτείται αναθεώρηση. Όχι άλλες ενέργειες.

14. Πρόγραμμα παρακολούθησης της εκτίμησης κινδύνων όχι. Σημειώθηκε μεταβολή; Ναι.

Σημείωση: Το περιεχόμενο και η έκταση του κάθε σταδίου εξαρτάται από τις συνθήκες στο χώρο εργασίας (πχ αριθμός εργαζομένων, ιστορικό στυχημάτων, μητρώο ασθενειών, υλικά εργασίας, εξοπλισμός εργασίας, εργασιακές δραστηριότητες, χαρακτηριστικά του χώρου εργασίας και ειδικοί κίνδυνοι).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.

25 ΧΡΟΝΙΑ ΔΙΕΘΝΗΣ GREENPEACE

Είναι αδιαφριασθήτο το γεγονός ότι οι μη κυβερνητικές περιβαλλοντικές οργανώσεις έχουν συμβάλει ουσιαστικά στην ανάδειξη των περιβαλλοντικών ζητημάτων του καιρού μας.

Μία από αυτές είναι και η GREENPEACE. Φέτος συμπληρώνονται 25 χρόνια από τότε που μια πρώτη ομάδα πολιτών ξεκίνησε στον Καναδά εκστρατεία εναντίον των πυρηνικών δοκιμών. Η μικρή αυτή ομάδα με το όνομα «Πράσινη Ειρήνη» έμελλε να απλωθεί σε ολόκληρο τον κόσμο και να δημιουργήσει ένα μεγάλο και ισχυρό περιβαλλοντικό κίνημα.

Στο διάστημα αυτό η GREENPEACE δέχτηκε επιθέσεις, έκανε λάθη και μπήκε σε πολλές περιπέτειες. Θεωρείται σήμερα η σημαντικότερη περιβαλλοντική δύναμη στον κόσμο. Ας θυμηθούμε ενδεικτικά μερικά από τα επιτεύγματα στα οποία συνέβαλε:

- Κατάργηση των πυρηνικών δοκιμών στην ατμόσφαιρα.
- Απαγόρευση της εξολόθρευσης των πληθυσμών της φάνκιας των βόρειων θαλασσών.
- Έδρασης καταλοτικά για την σύναψη συμφωνίας απαγόρευσης της απόρριψης ραδιενέργων καταλόπιτων στους ακεανούς.
- Πίεσε και κατάφερε την ανακήρυξη της Ανταρκτικής σε παγκόσμιο οικολογικό πάρκο.
- Οδήγησε ύστερα από ενέργειές της στη Σύμβαση της Βασιλείας για το σταμάτημα του εμπορίου τοξικών αποβλήτων.
- Ανάγκασε την κυβέρνηση του Καναδά να σταματήσει την καταστροφική υλοτομία στο Κλέυκουντ σάουντ του Καναδά, προστατεύοντας έτσι ένα από τα αρχαιότερα δάση εύκρατης ζώνης στον κόσμο.
- Προετοίμασε το έδαφος για μια οριστική συμφωνία απαγόρευσης των πυρηνικών δοκιμών.

Πηγή: GREENPEACE, Έκδοση Ελληνικού Γραφείου

ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Το κοινωνικό κόστος από την καταστροφή, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και τη συρρίκνωση - εξάντληση των φυσικών πόρων, παραμένει πολύ μεγάλο αν και δεν έχει γίνει λεπτομερής αποτίμηση.

Το κοινωνικό κόστος αναφέρεται στην υποβάθμιση της ποιότητας της ζωής και δεν καλύπτεται από πουθενά αφού ο τρόπος λειτουργίας της αγοράς δεν εσωτερικεύει στο κόστος των προϊόντων ή των υπηρεσιών το κόστος των επιπώσεων από τη ρύπανση, το θύριο, την απώλεια της βιοποικιλότητας κατά.

Η εσωτερίκευση του κόστους των επιπτώσεων στο περιβάλλον και κατ' επέκταση στην κοινωνία (internalisation of externalities), αποτελεί σήμερα το ζητούμενο και εκτιμάται ότι η δραστηριοποίηση στην κατεύθυνση της εισαγωγής και επέκτασης οικονομικών κινήτρων για την προστασία του περιβάλλοντος στην Ε.Ε. ίσως δώσει διέξοδο από τη σημερινή κατάσταση.

Είναι αλήθευτα ότι σε κάποιους τομείς δραστηριότητας οι επιπτώσεις στο περιβάλλον έχουν μειωθεί λόγω περιβαλλοντικών πολιτικών που ασκούνται σε επίπεδο Ε.Ε. Η συνολική τάση ωστόσο εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία. Η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών δυνάμεων μπορεί μερικές φορές να γίνει χωρίς σημαντικό κόστος για τη βιομηχανία ή τον καταναλωτή. Η εξικονόμηση ενέργειας για παραδειγματικά είναι ένας τέτοιος τομέας για δράσεις «χαμηλού κόστους».

Άλλες πολιτικές ωστόσο θα επιβάλουν κόστη στη βιομηχανία παραγωγή μέσω πρόσθετων κανονισμών και εξ απίστημα αυτού του γεγονότος είναι ζωτικής σημασίας, να ληφθούν προληπτικά μέτρα μείωσης των επιπτώσεων από αυτές τις δραστηριότητες στο περιβάλλον, προκειμένου τα συνολικά κόστη στα κράτη μέλη λόγω της συμμόρφωσης με τους νέους κανονισμούς να ελαχιστοποιηθούν.

Ωστόσο, ρυθμίσεις που δίνουν κίνητρα στη βιομηχανία να εξικονομεί φυσικούς πόρους χωρίς την υπερβολική διαπλοκή κανονισμών είναι κομβικής σημασίας για την οικονομία και την κοινωνική και περιβαλλοντική πρόσδοτο.

Αποτυχία στην επινόηση λύσεων χαμηλού κόστους θα ενεθέρρυνε απλά τη βιομηχανία να αντιτέκεται σε ποια απαιτητικές περιβαλλοντικές πολιτικές.

Τό επιχείρημα για το «διπλό όφελος» (double dividend=περιβάλλον+απασχόληση) με το οποίο τα οικονομικά κίνητρα για τη μείωση της ρύπανσης συνοδεύονται από άλλα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη είναι αρκετά δελεαστικό. Δεν πρέπει βέβαια να μεγαλοποιείται, είναι ωστόσο εν δυνάμει πολύ σημαντικό.

Το κοινωνικό κόστος αναφέρεται στις δευτερογενείς και μη αποτιμημένες επιπτώσεις της οικονομικής δραστηριότητας. Για παράδειγμα, μια βιομηχανία μονάδα αδειάζει τα

υγρά απόβλητά της σε ένα ποτάμι ή στη θάλασσα χωρίς να έχει υποχρέωση να συνυπολογίζει το κόστος καθαρισμού ή της απώλειας δυνατότητας χρήσης του ποταμού ή της θάλασσας από άλλους πλ. για ψυχαγγία. Λόγω του ότι η υποβάθμιση της ποιότητας του περιβάλλοντος δεν αποτιμάται, οι τιμές της αγοράς δεν ενσωματώνουν το αποτέλεσμα.

Βασικό στοιχείο εξάλου παποτελεί η αλληλουχία των επί μέρους πολιτικών και της

Στη Μ. Βρετανία το κόστος των επιπτώσεων στην ιγνέα από την έκθεση σε αιωρούμενα σωματίδια αποτιμάται στο ύψος των 1,8-6 δισ. ECU/χρόνο ενά στην Ιταλία και τη Γερμανία από 0,4 και 1 δισ. αντίστοιχα.

Μελέτη της WHO (Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας) εκτιμά το κόστος των αναπνευστικών παθήσεων που οφείλονται στην εκπομπή οξειδίων του αζώτου (NOX) σε 10-20 δισ. ECU/χρόνο για την Ε.Ε.

Η ατμοσφαιρική ρύπανση συνδέεται και με τη διάβρωση των υλικών και των επιφανειών των τεμάχιων. Σχετική μελέτη αναφέρει ότι το συνολικό κόστος για την εφαρμογή του 2ου Πρωτοκόλλου για τα SO2 (1994) θα μπορούσε να καλυφθεί από τη μείωση του κόστους συντήρησης των τεμάχιων και μόνο.

Μελέτη στη Γερμανία δείχνει ότι η ζημιά υλικών και οικοδομών από την ατμοσφαιρική ρύπανση αινέρχεται στα 2,9 δισ. το χρόνο. Επιπλέον βλάβες προκαλούνται στα δάση, τις καλλιέργειες και τα υδάτινα οικοσυστήματα.

Υδατικός και παράκτιος πόροι

Οικονομικές μελέτες των παρακτίων περιοχών δείχνουν ότι δαπανώνται 2,9 δισ. ECU το χρόνο μόνο για ταξίδια αναψυχής κατά μήκος των παράκτων περιοχών. Μελέτη που έγινε στη Μ.Βρετανία αναφέρει ότι οι Βρετανοί που επικεπτώνται εγκαταστάσεις σε παραλίες δαπανούν 300 εκατ. ECU το χρόνο για να βρουν καθαρότερες παραλίες.

Μια ιταλική μελέτη για τους υπόγειους υδατικούς πόρους δείχνει ότι τα νοικοκυρά πληρώνουν πάνω από 200 ECU/χρόνο για να διασφαλίσουν καθαρό νερό, ενώ στη Μ.Βρετανία πληρώνουν 16 ECU/χρόνο.

Ωστόσο ακόμη και τα μικρότερα νούμερα θα μπορούσαν να αιτολογήσουν την ύπαρξη σημαντικών πολιτικών για τον έλεγχο των νησιών συσών στα υπόγεια νερά.

Μεταφορές

Οι οδικές μεταφορές αινάνουν την ανησυχία για τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Ανάμεσα στα 1970 και 1990, οι μεταφορές που γίνονται οδικώς αυξήθηκαν κατά 4% το χρόνο, ενώ οι μεταφορές με το σιδηροδρόμο μεωφθηκαν κατά 0,4%. Η μεταφορά επιβατών οδικώς αυξήθηκε κατά 3,3% το χρόνο συγκριτικά με το σιδηροδρόμο που αυξήθηκε κατά 1,3%.

Ακόμη και με τις τεχνολογικές βελτιώσεις όπως οι οδικές, τα κοινωνικά κόστος των οδικών μεταφορών μάλλον αινάνεται με το χρόνο. Εν όσω πτάρχουν λίγες μελέτες σχετικά με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από τις μεταφορές, τα κόστη θα μπορούσαν να φθάσουν το 1% του ΑΕΠ, ενώ μερικοί το ανέβαζουν στο 2,5-5% ή ίσως και περισσότερο για κάποιες χώρες.

Αυτά τα νούμερα δείχνουν ότι ο τομέας των μεταφορών είναι ο λιγότερο περιβαλλοντικά φιλικός (αναφ. 1995 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο Πράσινο Βιβλίο για την πολιτική των μεταφορών).

**ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ Γ.Σ.Ε.Ε.
7-8 Νοέμβρη**

ΓΣΕΕ: Πατησίων 69 & Αινιάνος,
4ος όροφος

Στόχος της Διημερίδας αυτής είναι να στηθούν Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας στους χώρους δουλειάς.

Πρώτο βήμα και απαραίτητο για την πραγματοποίηση της Διημερίδας είναι να οριστούν, όπου δεν υπάρχουν, υπεύθυνοι από τα Ε.Κ. και τις Ομοσπονδίες για τα θέματα Υ+ΑΕ, οι οποίοι θα πάρουν μέρος στην εκδήλωση και θα χρεωθούν να προωθήσουν στο χώρο τους τα ζητήματα αυτά.

Υπεύθυνος Έκδοσης
Γρηγόρης Φελώνης

Πρόεδρος EKA

Την "ΔΡΑΣΗ"
επιψελούνται οι
υπεύθυνοι
των Τμημάτων
Περιβάλλοντος
Χριστίνα Θεοχάρη
Υγιεινής & Ασφάλειας
της Εργασίας

Χρήστος Χατζής

Τιμή Τεύχους Δρχ. 1

Διάθεση:

EKA, Γ' Σεπτεμβρίου 48Β
104 33 ΑΘΗΝΑ

✉ 88 36 917, 88 41 818,
FAX: 88 39 271

Επιτρέπεται η χωρίς
άδεια αναδημοσίευση ή
αναπαραγωγή μέρους
του φυλλαδίου, με μόνη
υποχρέωση την
αναφορά της πηγής.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΝΕΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Θεσσαλονίκη, 2 Δεκεμβρίου 1996

**"Οι προοπτικές της πολιτικής για την
ασφάλεια και την υγεία
στην εργασία"**

Αθήνα, 20 Νοεμβρίου 1996

Προσωρινό πρόγραμμα

8.30- 9.00	Προσέλευση συμμετεκόντων-εγγραφές
9.10-10.00	Έναρξη συνεδρίου χαιρετισμοί από: <ul style="list-style-type: none">- φορείς- φορείς εργαζομένων- φορείς εργοδοτών
10.00-10.30	Διάλειμμα - καφές
10.30-13.00	Εργασίες συνεδρίου
13.00-14.30	Γεύμα
14.30-16.15	Εργασίες συνεδρίου
16.15-16.45	Διάλειμμα - καφές
16.45-19.00	Συμπεράσματα - Λίπη συνεδρίου

Ελληνική Εθνική Επιτροπή

**«Η Ευρώπη για την Ασφάλεια και την Υγεία
στο χώρο εργασίας»**

**Με την συμβολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής εθδομάδας
για την Ασφάλεια, Υγιεινή και Υγεία στο χώρο εργασίας**